

De democratie wordt voorzichtig vernieuwd

Volkskrant 26 juni 2019

Frank Hendrickx, Remco Meijer
Den Haag

Het kabinet komt na maanden van overleg met een reeks plannen voor democratische vernieuwing. Voorkeurstemmen moeten een grotere rol spelen bij de samenstelling van de Tweede Kamer, de verkiezing van de senaat wordt uitgesmeerd over twee periodes en het veranderen van de Grondwet wordt iets makkelijker.

Met deze voorstellen reageert het kabinet op de staatscommissie parlementair stelsel, die onder voorzitterschap van VVD-coryfee Johan Remkes in december voorstellen deed voor modernisering van de democratie. Minister Kajsa Ollongren (Binnenlandse Zaken, D66) zegt vandaag in een interview met *de Volkskrant* dat het kabinet de analyse van Remkes onderschrijft dat een deel van het electoraat zich niet vertegenwoordigd voelt. 'Wij versterken de herkenbaarheid van de volksvertegenwoordiging.'

Niet iedereen in de Tweede Kamer zal overtuigd zijn, aangezien enkele belangrijke aanbevelingen van Remkes op de lange baan worden geschoven. Zo komt er voorlopig geen plan voor een bindend correctief referendum en de oprichting van een constitutioneel hof blijft eveneens toekomstmuziek. Formeel gaat het kabinet die voorstellen nog nader bestuderen, maar de coalitie is zo verdeeld dat een doorbraak onwaarschijnlijk lijkt. De invoering van een gekozen formateur wordt door het kabinet helemaal afgewezen, ook al was Remkes daar wel voor.

Van de aanbevelingen die het kabinet wel overneemt, heeft Ollongren hoge verwachtingen van aanpassing van het kiesstelsel. Aan een concreet voorstel wordt nog gewerkt, maar Ollongren grijpt in elk geval terug op de plannen van het Burgerforum uit 2006 waarin de voorkeurstemmen een belangrijkere rol krijgen. Hoe meer mensen op individuele kandidaten stemmen, hoe kleiner straks de invloed van de door partijen samengestelde lijsten.

Het kabinet wil daarnaast de blokkeermacht van de Eerste Kamer bij grondwetswijzigingen verkleinen. Nadat een grondwetswijziging een gewone meerderheid

Foto Linette Deunk

Niemand wil een herhaling van het raadgevend referendum

Kajsa Ollongren
minister van Binnenlandse Zaken

heeft gehaald in beide Kamers, moet zij nu na verkiezingen nog eens een tweederde meerderheid in Tweede Kamer en senaat halen. Als het aan het kabinet ligt, volstaat straks een tweederde meerderheid in een Verenigde Vergadering. De stem van de senatoren zal dan minder zwaar tellen.

Tegen het advies van Remkes in wil het kabinet ook de verkiezing van de Eerste Kamer veranderen. Ollongren grijpt terug naar de situatie van voor 1983, waarbij elke drie jaar de helft van de 75 senatoren opnieuw wordt gekozen door provinciale staten. De Eerste Kamerleden blijven dan zes jaar zitten. De minister denkt dat er zo meer 'rust en stabiliteit' komt. De aanpassingen bij de Eerste Kamer vergen een grondwetswijziging. Dat kan nog jaren duren.

De staatscommissie onder leiding van Remkes werd begin 2017 ingesteld, na een jarenlange discussie onder het kabinet-Rutte II over de rol van de Eerste Kamer. Dat kabinet van VVD en PvdA had in de senaat geen meerderheid, waardoor het al in de Tweede Kamer allianties moest smeden om in de Eerste Kamer meerderheden te halen. Uit de aanvankelijke vraag of deze 'politieke' rol wel gewenst was, volgde de veel bredere staatscommissie die in totaal 83 aanbevelingen deed.

Een van de verrassendste aanbevelingen was de invoering van een correctief referendum. Ollongren houdt vol dat het kabinet serieus gaat kijken naar die optie, ook al voelen VVD, CDA en ChristenUnie er weinig voor. Volgens de D66-minister snapt het kabinet de roep uit de samenleving om vormen van directe democratie in te voeren. 'Maar niemand wil een herhaling van het raadgevend referendum. Dat was geen goede wet, ik vind nog steeds dat we die terecht hebben ingetrokken. Dus geef ons wat tijd.'

De vakken geschiedenis, staatsinrichting en maatschappijleer in het voortgezet onderwijs moesten volgens Remkes 'fors worden versterkt', maar Ollongren laat die aanbeveling over aan minister Arie Slob (Basis- en Voorgezet Onderwijs, CU). Het kabinet wacht de definitieve voorstellen af van de 'ontwikkelteams' die aan een nieuw curriculum werken. Daarin worden 'leergebieden' ontworpen waarin traditionele vakken opgaan, het omgekeerde van wat Remkes bepleitte.

PAGINA 8-9

Minister Ollongren:
'De democratie
behoeft onderhoud'

Op deze titel, De democratie wordt voorzichtig vernieuwd, valt heel wat aan te merken. Je moet deze voorstellen van alle kanten bekijken, om de werkelijkheid er van vast te stellen.

1^e. Voorkeurstemmen:

Het uitbrengen van voorkeurstemmen was altijd al mogelijk; dat voegt dus niets toe.

De kieslijst, waaruit gekozen mag worden, is uitsluitend door de partij opgesteld; de kiezers hebben daar geen enkele invloed op; ook dit is niet democratisch vernieuwend.

De personen op de kieslijst zijn en blijven allen steeds onderworpen aan de fractie-/partij discipline.

Op welke plaats de voorkeurstem ook staat, de fractie discipline, partijdwang blijft alles bepalend.

De alles overheersende fractiedwang maakt, zoals altijd, dat de op de kieslijst geplaatste personen niet de kiezers kunnen en mogen vertegenwoordigen, maar gedwongen zijn, om de partij te vertegenwoordigen, en/of zich zelf, want de loyaliteit aan de partij bepaalt de plaats op de kieslijst.

Zie ook: Bibliotheek, **Krantenartikel, Er zijn geen vrije volksvertegenwoordigers meer.**

In werkelijkheid is er dus geen sprake van democratische vernieuwing, noch van verbetering.

2^e. Zitting Eerste Kamer:

De 'getrapte' verkiezing van de Eerste Kamer is al dubbel ondemocratisch en strijdig met ons stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Zie ook: Bibliotheek, **Krantenartikel Een nieuwe Eerste Kamer.**

De stem van de kiezer heeft al 2x geen enkele betekenis, c.q. de kiezer wordt dubbel buitengesloten. Door nu de zittingsduur te verlengen van 4 jaar naar 2x 3 jaar, worden de kiezers dus nog eens 2 jaar extra buitengesloten. De aankondiging, dat de democratie hiermee wordt vernieuwd, is dus "vals".

Ook de bewering, dat deze vernieuwing gebaseerd zou zijn op de adviezen van Remkes, blijkt feitelijk eveneens vals. Men gaat meermalen, zoals ook in dit geval, juist in tegen zijn adviezen.

Kennelijk noemt men heel selectief en willekeurig Remkes en ook het Burgerforum Kiesstelsel als hun 'bron', omdat dit bij de burgers 'vertrouwen' zou kunnen wekken. Nu deze misleidende "ballon" aan alle kanten wordt doorgeprikt, zal dit juist averechts werken en zal het wantrouwen verder groeien.

3^e. Correctief referendum:

Een referendum is bij uitstek geschikt, om de burgers rechtstreeks bij het bestuur te betrekken.

Remkes adviseert een correctief referendum, om het verlies van het adviserend referendum te compenseren.

Deze Zweedse minister Kajsa Ollongren (D66) verbood vorig jaar immers het adviserend referendum, omdat zij/de neoliberale politiek zich in haar neoliberale beleid steeds weer gedwarsboomde zag door het massale "nee" van de burgers. Zij vond, dat de burgers haar steeds lastig 'voor de voeten liepen'. Zij beweert zelfs, dat deze intrekking een goed besluit was en dat niemand een herinvoering wil; dus ook geen correctief referendum. De bewering, dat ze de roep uit de samenleving snapt, om wél zo'n vorm van directe democratie in te voeren, is dus eveneens vals en bedrieglijk.

Deze feitelijk valse uitlatingen van Ollongren, komen sterk overeen met die van Rutte.

Zie: Bibliotheek, **Krantenartikel, Mark Rutte wil de 'gewone man' te vriend houden.**

Ook deze "kat" Ollongren zit kennelijk in het hetzelfde "nauw" te zitten, als Rutte en zijn Kabinet; en ook zij maakt dus evenzo hele rare sprongen.

Deze 'rare sprongen' tonen dus feitelijk aan, dat het einde van de (neoliberale) politieke partijen nabij en achterhaald is. Zie: Bibliotheek, **Krantenartikel, Partij is achterhaald vehikel democratie.**

Het neoliberale regiem zal weldra van het politieke toneel verdwijnen; het moet worden vervangen.

Het **Nieuw Nederlands Kiesstelsel ++** is een uitstekende vervanging; het kan de democratie terug brengen naar de toestand, zoals Thorbecke het in 1848 bedoelde.

De invoering ervan wacht op het moment, dat de huidige neoliberale politiek zich helemaal onmogelijk heeft gemaakt en alle gezag heeft verloren.

Dit kan nog wel enkele jaren duren, omdat men de problemen steeds handig voor zich uit weet te schuiven naar de toekomst, als zij niet meer regeren; men regeert voorlopig nog over het graf heen.